XI. évfolyam. Budapest. 258. szám. Hétfő, 1877. október 8.

Előfizetési díj:
Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva:
Egy évre . . . . . 20.—
Félévre . . . . . 10.—
Negyedévre . . . . . 5.—
Egy hóra 1.80
Egy szám 6 krajczár.
Hirdetési díj: 9 hasábos petitsor egyszeri hirdetése 12 kr., többször 10 kr.
Bélyegdij minden hirdetésért külön 30 kr.
Nyilttér: Öt hasábos sor 30 krajczár.

EGYETÉRTÉS

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Szerkesztői iroda:
Budapest, IV. himző-utcza 1. sz.
hová a lap szellemi részét illető minden közlemény küldendő. — A küldemények csak bérmentesen fogadtatnak el.
Kéziratok csak rendkivüli esetben küldetnek vissza.
Kiadó-hivatal:
Budapest, IV. himző-utcza 1. sz.
hová az előfizetési pénzek küldendők.

A háboru.

Az európai harcztér legutóbbi s legjelentékenyebb eseményét még mindig az orosz főhadiszállás meghátrálása képezi. Mily indokok késztették erre az orosz fővezérletet, arra nézve még ma sem érkeztek fölvilágositó adatok, csak annyi bizonyos, hogy az „Agence Russe“ által emlitett indok nem valódi. A főhadiszállás ily hátrahelyezését nem tekintjük másnak, mint az eshetőleges visszavonulás előkészitésének és előjelének.

Eddig azon véleményben voltunk, s e véleményt ki is fejeztük, hogy a czár most nem gondol a hadjárat félbeszakitására, mert ha a Romániában való kitelelésre gondolna, ugy a visszavonulást az ezzel járó nehézségek miatt már meg kellett volna kezdeni. s tekintve, hogy az orosz hadsereg téli szállás hiányában Bolgárországban nem éli tul a telet, ennélfogva az orosz hadviselést jellemző lelkesedésnél fogva azt kelle gondolnunk, hogy a czár hazard játékot üz hadseregével, s ennek sorsául azt határozta, hogy vagy küzdjön, mig bir, a létért s eshetőleg győzelemért, vagy veszszen el az utolsó emberig. E véleményünk helyességét csak igazolták az orosz haderő folytonos szaporitása, az ujabban hangoztatott haditervek és Krüdener s Totleben tábornokoknak a hadsereghez való meghivása, melyek azt bizonyitották, hogy a czár a lehető legnagyobb erőfeszitésre készül, — valamint az állandó dunai hid terve, mely a hadjáratnak körömszakadtáig való folytatását engedte következtetni.

Nagyon valószinü azonban, hogy Totleben tábornok fölvilágositotta a czárt a téli hadjárat haszontalanságáról, s tán sikerült neki őt meggyőznie a felől, hogy szégyen ide, szégyen oda, de mégis csak hasznosabb lesz a még mindig nagyszámu hadsereggel a télre visszavonulni, mint azt éhség és fagy által a sikerre való minden kilátás nélkül elpusztulni engedni, s hogy ezélszerübb lesz a tavaszszal ezen kipróbált hadsereggel, mint gyakorlatlan ujonczokkal folytatni a háborut.

Talán belátta a czár, hogy ha Plevnát nem lehetett visszafoglalni, mikor az még megerősitve nem volt, most még kevesbbé lehet, s hogy ha a trónörökös akkor sem birta Rucsukot, mely téli szállásul szolgálhatna, bevenni, mikor ostromolta, most annál kevésbbé birja, midőn attól távol van, s kérdés, vajjon képes lesz-e közelébe jutni.

Végre nagyot lendithetett a czári elhatározás fordulatára nézve Szulejman pasa áttétele a török főhaderőhöz, mely annyit jelent, hogy a porta legkevésbbé sem riad vissza a téli hadjárat nehézségeitől, sőt az eddigi védelmi eljárást támadóval váltja föl, s most már vége lesz minden teketóriának.

Lehet, hogy az oroszok még egy végső és az eddigieknél is elkeresedettebb kisérletet tesznek Plevna visszafoglalására s ha sem sikerül — mint hisszük is — akkor fegyverszünetet fognak kérni; de az nem valoszinütlen, hogy már is utban vannak visszafelé, s néhány napi tüntetések után egy reggel csak arra ébred a három török hadvezér, hogy az oroszoknak már csak nyomát ütheti, mert mindenöket hátrahagyva kisurrantak Bolgárországból.

A képviselőház október hó 8-án hétfőn d. e. 11 órakor ülést tart.

Holnap a ház ülést tart. A szombati ülésben tett elnöki jelentés szerint tulajdonkép kedden kellett volna ülésnek lennie. Időközben azonban a ház elnöke megkapta a „felvilágositásokat“ a Helfy ellen intézett rendőri botrány tárgyában, s e miatt hirdette ki holnapra az ülést.

A képviselő ur ellen intézett merénylet ügyében adandó miniszteri válasz elé rendkivül nagy érdeklődéssel tekint a méltatlankodó közönség és a Tisza phifikáját ismerő mamelukság is. Találgatják: vajjon miben fog igyekezni telolvasztani a miniszterelnök a tárgy maró mérgét?! A beismerés tekintetében nem sokat remél senkisem. Ennél valószinübb és várhatóbb, hogy valamely meg nem történt, költött história szinjátéki „tévedései“-vel fogja maszkirozni a dolgot, s a nevetségessé tételre való erőltetéssel igyekezik majd elütni a Bachézü merénylet sulyát.

Ez utóbbi feltevés mellett látszik bizonyitni a félhivatalosak ily értelmü harsonázása mellett az a körülmény is, hogy Helfy legényét a rendőrség (Engelbach alkapitány) ma kihallgatván, ebből mindenképen olyan vallomást igyekeztek kiforszirozni, mintha a képviselő lakásán csak egy hordár jelent volna meg s bizonyosan az is — ittas volt. „Nem-e igy volt?“ — ezt tizszer is megkérdezték tőle. Az ép eszü legény azonban tizenegyszer is rámondta, hogy nem bizony, mert négyen voltak, ketten künn és ketten benn s az ittasság legkisebb jele se volt észrevehető rajtok. Igy aztán a kipróbált becsületü legény keresztet huzott eme hivatalos csavarás mathematikájára.

Szóval a közönség nagy kivánesisággal néz elé e „felvilágositások“-nak. — Kivánesi tudni mennyire respectálja e kormány, mely mindent megenged magának, a képviselői immunitást. Lesz-e illő elégtétel adva a sértett jognak, avagy legfőlebb azért büntetik meg a hordárokat, hogy ügyetlenek voltak a spitzliskedésben, s nem azért mert jogot sértettek. Lesz-e elégtétel adva a parancsnokló regiók felé is, avagy csak az „elütésre“ fog kiterjeszkedni a „felvilágositás“.

Majd meglátjuk.

— Az országgyülési szabadelvü párt ma d. u. 6 órakor tartott értekezletét Szontagh Pál elnök megnyitván, felvétetett az igazságügyi bizottság által átdolgozott bagatell tjavaslat, s rövid vita után átalánosságban elfogadtatott.

Ezután megkezdődött a részletes tárgyalás, s az értekezlet §§-ént tárgyalván a tjavaslatot, az 57. §-ig jutott. A tett és elfogadott módositások közül megemlitjük Tisza miniszterelnökét, mely szerint a 2. és 3. §-ra vonatkozólag eléggnek nyilvánittatik jogvégzettségi qualificatió. — Továbbá Hosztinszkyét mely szerint a 35. §-nál kimondatik, hogy a 34. §. két esetében a biróság állapitja meg a hatalmazottnak saját fele ellenébeni dijait. Ezzel a tjavaslat részletes tárgyalásának folytatása a holnapi értekezletre halasztatott.

Végül a miniszterelnök előadta a Helfy-ügyre vonatkozó felvilágositásokat, melyeket az értekezlet tudomásul vett. Ezzel az értekezlet eloszlott.

Uj koronázási ünneélyt helyez kilátásba az uj „Presse.“ Nevezett lap szerint egy idő óta bizonyos állandósággal lép föl azon hir, és a legfőbb körökben azon szándékkal foglalkoznak, hogy Rudolf koronaherczeget nemsokára magyar királylyá koronázzák. Az uj „Presse“ nem kezeskedik, e hir alaposságáért, esupán tudomásul veszi azt. Aztán példákat idéz Magyarország történetéből arra, hogy a királyfi még atyja életében megkoronáztatott. Ily államjogi cselekmény szüksége mondja az uj „Presse“, nem forog fenn, mert a „pragmatica sanctió“ — Magyarország 1868 óta megszünvén választó ország lenni — biztositja a trónutód örökösödési jogát, ki tényleg kormányra lép, de oly kötelezettséggel, hogy a koronázás végett legfőlebb hat hó alatt összehivja az országgyülést. Igy volt ez minden esetben, midőn a királyfi koronázása nem ajja életében történt, kivéve II. Józsefet és a most uralkodó királyt, ki 1848. decz 2-ikán lévén királylyá, csak 1867. jun. 8-ikán koronáztatott meg, 37 évi időköz után Ferdinánd megkoronázása óta. Utóbbi király megkoronázása is atyja életében történt, mivel — mint Reviczky udvari kanczellár az országgyülésen mondta, föltarthatlanul közeledik a nagy óra, melynek hivását annyi milliók közt csupán Ferencz császár várja szent nyugalommal. A mostani magyar királynak semmi oka sincs a „nagy órára“ gondolni. A koronaherczeg fiatalsága is aligha tünteti föl sürgősnek ez államjogi cselekményt. Ily utódkoronázásokat a magyar királyok csupán közelgő haláluk vagy mozgamas idők miatt eszközöltek. — Végre tán a pénzügyi szempontot sem hagyták tekinteten kivül. Mint a dualisticus alkotmány és a magyar állami intézmények állandósitásának eszköze, amely gyanánt ez államjogi cselekményt leghamarabb méltathatnék és indokoltnak tarthatnók, nem látszik sürgetősnek. Egyelőre tán megelégesznek a kiegyezés gyarapitása és megszilárditásával s egy oly külpolitika következetes követésével, mely minden szláv velleitást távol tart s a magyar hagyományoknak ép oly mértékben megfelel, mint a koronázás, melyet, mint egy jogi szerződés egyházi szentesitését, bizonyunyal nem kevésre becsülünk.

Egy rémséges utazás.

(Külön harczteri tudósitónktól.)

Razgrád, szept. 25.

A világ kereke nagyot fordult, s mig tegnap reggel szentül hittem, hogy Vodica tájékán jelen leszek néhány komolyabb ütközetnél, ma már Razgrádon vagyok, megtéve egy olyan utat, minőket csak regényekben olvashatni. átszenvedve a harczteri tudósitók minden keserveit, jobban ki lévén téve a veszélyeknek eme uton, mint az ütközetben, hol az orosz golyók könnyen megtalálják azt, kit keresnek.

De hogy megértessem az egész dolgot, elkezdem ott, hol eddig végeznem sem volt szabad, az előórsi összecsapásoknál, vagyis az elején, annál is inkább, mert egy kis correctiót kell tennem legutolsó levelemen, miután már Várnába expediáltatott, s ezt kiegészitőül küldöm utána.

A Verbokánál egymással farkas szemet nézö két hadsereg előórsei közt minden éjjel Vodicán maradtam, hogy láthassak ily éjjeli támadást, mely érdekesebb szokott lenni néha a nagyobb ütközeteknél. Legalkalmasabb helyül kinálkozott a Csairkö-eserkovnai völgy, hol legsürübben jártak az őrjáratok. Számitásunk nem is csalt, mert azon éjjel többször összecsaptak az összecsaptak az előórsök, s egy alkalommal Cserkovnától nyugotra kezdtek tüzelni. Ez volt a mi pontunk is, siettünk a csetepaté szinhelyére, hol a Jordán folyón keresztül már erősen tüzelt egymásra, a 16 emberből álló gyalogsági őrjárat. Mintegy 10 perczig lődöztek, czélpontul szolgálván az éji sötétségben a puska tüz, mely az éji homályban valami festőinek tünt fel. Az oroszok beszüntetvén a tüzet, a mieink 2 könnyü sebesültjükkel együtt szinte visszavonultak.

Másnap reggel, szeptember 24-én minden oldalról csapatok küldettek ki kémszemlére, hogy az ellenség elhelyezéséről biztos adatok jussanak a fővezér tudomására. Mehemed Ali rendkivül el levén foglalva főhadiszállásán, következésképen lehetett olyasmit is elkövetni, mire más körülmények közt gondolni sem szabad. A mindenfelé induló csapatok annyira felkölték kiváncsiságunkat, hogy Mócs Zsigával s egy angollal én is elindultam a multkori csatatér felé, hogy a kitünő cserkeszek bravourjában gyönyörködhessem. Az soha nem csalatkozik, ki a cserkeszben bizik, keres az ellenséget a pokol fenekéről is, s hogy azt meg is veri, az oly bizonyos mint kétszerkettő négy. Mester ez az ilyenben, kiváltha lovazsal van dolga, mert hiába a cserkesz nagyon szeret olcsó lóhoz jutni. Ez alkalommal annyiban csalatkostak cserkeszeink, hogy orosz ló helyett, csak orosz köpenyhez juthattak.

A jürüklári erdő mellett vagy 200 főből álló, a 43-ik gyalog ezredhez tartozó orosz állott, kik valószinüleg kémszemle vagy földhányás miatt kerültek ide. A cserkeszek idejében megpillantották elleneiket, bemásztak az erdőbe, s mielőtt az orosz őrszem észrevette volna őket, már az erdő szélén állottak, azonnal sortüzet adva az alig 150 lépésnyire álló gyalogosokra. A cserkesz golyók roppant pusztitást tettek, mert a kaukázus fiai nemcsak a görbe kardot tudják forgatni, de ügyesen kezelik a Winchestert is. A meglepett oroszok futásra vették a dolgot, alig néhány golyót küldve előbb elleneikre, de midőn látták, hogy ezek nem veszik tréfára a dolgot, sürübben kezdtek lődözni. Cserkeszeink megsarkantyuzva lovaikat, egy perez alatt elérték a futó oroszokat. A muszkák ügyetnül védték magukat szuronyaikkal, mig a cserkeszek kezében villámgyorsan forgott a kard, s midőn az üldözésnek vége lett, alig maradt meg 70—80 orosz, ki futva elmenekülhetett. A cserkeszek esek után is tettek néhány lövést, aztán visszavonulás helyett tovább mentek, hogy a rájuk bizott szolgálatot teljesitsék.

Ez alkalommal 2 sebesült orosz fogolyként került cserkeszeinek kezébe, kiknek egyike a jobb czombján, másik balkarján sebesitetett meg. Hanem maszka köpönyeg azután lett quantum satis. A két pár főből álló rserkesz csapat vesztesége 8—10 halott s néhány ló.

A két sebesült Mehemed Ali elé vitetett, (egyik köpeny nélkül maradt), ki nemcsak mindennel ellátta őket, hanem külön kocsin a Kopacsi kórházba szállittatta, megparancsolván, hogy a legjobb bánásmódban részeskljenek. Ez meg is történt, mert a két orosznak a török sebesültekhez hasonlitva hercegi élete lett, miben segitettek maguk a török katonák, kik a hüvös idő miatt reszkető muszkákra köpenyeiket teritették, aztán kávéjukat s dohányukat osztak meg velük.

Tegnap délelőtt rendkivül harczias hirek keringtek a táborban, a csapatok, még az ujonnan érkezettek is, az orvosoknak pedig rendelet adatott, hogy készen tartsák magukat az indulásra. Már ekkor feltünt nekem, hogy a hadiszerek nagy mennyiségben szállittatnak visszafelé.

Délután az orvosok azon parancsot kapták, hogy rögtön induljanak Serna Sufláha. Tehát visszavonulás. Magán értesüléseim szerint ugy állt a dolog, hogy a reggeli kémszemlék után, főleg pedig két megérkezett kém tudositására Mehemed Ali meggyőződött arról, hogy az oroszok 50 ezernyi erősbitést vontak Usairkő mellé (valószinüleg a gárda), s igy a török hadsereg kedvezőtlen positioiból nemcsak hogy meg nem támadhatja az oroszokat, de ütközetet nem fogadha el, s mert az őszi esőzések előjelei különben is mutatkoznak, tehát a török tábor előbb a Fpopköi magaslatokon foglal állást, aztán visszavonul téli szállásra a razgrádi kitünő positióiba,

Más hirek mást mondottnk, igy azt is, hogy Plevnánál meg Sipkánál van baj, annyi azonban bizonyos, hogy Mehemed Ali egy hosszu táviratot kapott, mely sietetté a visszavonulást, vagy jobban mondva, a biztosabb állásfoglalást.

Lóra ültem, hogy az egészről informatiót szerzendő, Vodiczára siessek. Utközben találkoztam utasokkal, kik az utat egyengették, hidakat vertek, s midőn Vodicza elé értem azon tudósitást kaptam, hogy térjek vissza Kopácséba, hol a főparancsnok rendeletét találom.

Vissza vágtattam. Az utászok, az ut szélesbitése végett akkor már a sövényeket pusztitották.

Kopácsén megtaláltam Mehemed Ali rendeletét, mely szerint a hirlap tudositók tartoznak azonnal, még az este elhagyni a tábort, s directe Razgrádba vonulni, s pedig nem is a rendes, de mellék utakon. Ki ellenszegülne, arra a haditörvények fognak alkalmaztatni. Az éjjeli utazás miatt egy tiszt, s 12 lovas adatik mellé, mely ugy hiszem nem egyedül biztonságuk végett rendeltetett oda, hanem hogy ellenszegülés esetén a fővezér parancsát végrehajtsa.

Tessék ezet megmagyarázni! Mint mindig, most is különféle hireket hoztak. Egyik elmondá, hogy kegyetlenségek fognak történni, másik, hogy Mehemed Ali mindent el akar pusztitatni az oroszok előtt, s nem szeretné, ha ezt a hirlaptudositók látnák. Azt is mondák, hogy attól tart, miszerint a kiváncsi hirlap tudositók soká visszamaradnak, s az oroszok vagy bolgárok kezébe kerülhetnek. E pillanatig csak azt tudjuk, hogy Razgrádba vagyunk internálva, s gyanitjuk, furesa eltávolitásunknak oka nem más, minthogy a mikénti visszavonulást nem akarja Mehemed Ali a levelezők orrára kötni, kik közöl többen ugy is visszaéltek már engedményeikkel, továbbá a főparancsnok mindenáron el akarja távolitani a levelezőket a táborból, mert mozdulataiban öt rendkivül genirozzák.

Az óriási sereg visszavonulása valami nagyszerü lehet, igy okoskodtam magamban, miért is minden áron vissza akartam maradni, vagy legalább a generalissimussal, beszélni. A bennünket kisérő csapat megérkezett, ezeknek tisztje tudtomra adta, hogy az indulásnak azonnal meg kell történni, s visszavonulnom sem a táborba mennem nem szabad, a parancsnokot különben sem találhatnám meg.

Alig maradt időm holmimat rendbe szedni, s az éji sötétségben, szakadó esőben utra keltünk, Egy meredekre felérve, eszünkbe jutott, hogy valamit Kopacseban felejtettünk; egy szolgát küldtünk érte, ki midőn visszatért, elmondá, hogy a Popköbe vezető ut már tele van katonákkal s ágyukkal. Ezután megkezdődött a borzasztó utazás.

Bolgárországnak még országutai is rosszak. hát még a mellékutak! Most az óriási eső miatt alig haladhattunk előre, a lovak alig birták vonszolni szekereinket. A sötétség pokoli volt, alig lehetett a 20 lépésnyire eső tárgyakat megkülönböztetni. Majd keskeny, meredek hegyi ösvényeken jártunk, majd egy szük hidon vezetett az utunk. Ha a ló egy lépést elhibáz, menthetlenül veszve vagyunk. Alig lehetett egy-egy élő lényt látnunk, mert az utunkba eső falvak is elpusztitottak s lakatlanok valának. Néhol ut sem volt, itt a szántó földeken kelle utaznunk. Kétszer eltévesztettük az irányt, jó szerencse, hogy ismét megtaláltuk. A meredek hegyeken nem haladhatott kocsink, kénytelenek valánk leszállni, s a térdig erő sárban gyalogolni vagy a szekeret tolni. Esett az eső mintha sajtárból öntötték volna, bőrig át valánk ázva, a csipős hideg miatt a kocsi oldalába bujva didergtünk. A kocsis korbácsának ugyancsak volt dolga, a szegény állatok megsinlették az utat.

Hajnali három óra tájban egy faluhoz (Bahalar) értünk. A falu végén egy ló volt kikötve, mely a velünk utazó cserkesznek, Abdulláhnak, a rosz idő daczára is ugy megtetszett, hogy visszament megnézni, vajjon jól meg van-e kötve a kötőfék, midőn észrevette, miszerint valaki virraszt mellette. Tehát egy másik utas.

A falu másik végén egy elhagyott bolgárházat találtunk, hova pár órai pihenésre bekvártéloztuk magunkat. Az üres szoba közepére tüzet raktunk, ennél melegedtünk s száritgattuk átázott ruháinkat, miközben elősztedtük a velünk hozott elemózsiát, falatoztunk s sziverősitőül jól bepálinkáztunk. Ki még nem próbálta az ily borzasztó utazást, nem alkothat magának fogalmat arról, mily isteni adomány a kétszersült, s a pálinkás butykos.

Midőn virradni kezdett, ismét utban valánk. A virradat alatt ne tessék érteni a világosodást, mert a szakadó eső miatt a tölünk 50—60 lépésre eső fák, csak mint homályos alakok valának kivehetők.

Az ut borzasztóbb volt mint az éjjel. A hegyi patakok megáradtak, elhordva a hidakat, s a megdagadt árkokon vajmi nehéz volt áthatolni. A szük hegyi utakon mint a folyó, ugy tört alá az eső viz, s ez utak ugy meghajoltak, hogy minden percben földüléstől kelle tartanunk. Másutt a meredekeken lovaink ugy csusztak le, s csak a kocsis ügyességének tulajdonitható, hogy kocsival, lóval együtt nem zuhantunk a mélységbe. Még rendes időben is alig járhatók ez utak, hát még ily esőzések alkalmával fáradt lovakkal!

Sokat kolle kiállanunk, s a harczteri tudósitók szenvedéseit bizon nem kárpótolja semmi sem, vagy miként egy német levelező jegyzé meg; ezt ugyan nem fizetheti meg pénzzel soha senki. De ilyen a harczteri tudosító élete, ez a mi mindennapi kenyerünk; olcsó diesőség, sok szenvedés. Hát a szegény visszavonuló hadsereg! melynek vizben, sárban egész éjjel kelle gyalogolnia!? Ugyan megfizeti-e valaki a török katona szenvedéseit?

Igy értünk Kyzil Muradba, az az csak a hlység helyére. Több mint ezer házból álló gazdag török helyiség volt ez valaha. Minden megmaradt jel arra mutat, hogy itt szorgalmas nép lakott. A helységben levő masziv s csinos hidak, beesületére váltak volna egy nagyobb városnak, a rajta átvonuló ut jól kövezve, szép temploma s fürdője, gyönyörü kertjei voltak, házainak nagy része köből épült. Ma az 1000 házból nincs többé egyetlen egy sem. A fürdő mely masziv anyagból, erős bolt hajtásokkal épitetett, magán hordja romjaiban is az épület jeleit, bár csákányokkal van szét bontva. Vagy 20 háznak vannak még jelei, t. i. a falak, de csak alsó részük, s egyetlen egynek romjai sem magasabbak 3 lábnál. A többi épületekből egy arasztnyi fal sincs, a földdel enyenlően, mert mind felgyujtattak, s mit a lángok fel nem emésztettek, azt szétszorták csákányokkal a pusztitók. A kert fái vagy kiégettettek, vagy az égö háztól felperzseltettek, vagy kivágattak. Ilyen pusztitásról soha fogalmam nem volt bár sokszor olvastam: „a földdel egyenlővé tétetett“: Ez az igazi jeruzsálemi pusztulás, hol kő kövön nem maradt. A romok vagyis a kőrakások közt ott voltak az áldozatok összeéget csontjai. Még a csinos kutat is szétrombolták. Hej pedig be szép város lehetett ez a Kyzil Murád, mint a mily festői most a pusztulás, s a festő aligha találhatna méltóbb tárgyat a muszka sereg s a bolgár nemtelenségek megörökitésére. Az utásnak szive elszorul, midőn látja a hamuvá égett város maradványait, s elkivánkozik a helyről, hol 20 perczig halad a kocsi (pedig itt sebesen, mert a kyzil muradiak jó utat épitettek városukban) Nem tudja az ember, sajnálja-e azokat, kik lakás nélkül maradtak, vagy átkozza a pusztitókat. hogy verje meg Isten a romboló hadakat, s verje meg azt, ki a vandal, gyilkos bandákat ide vezette.

Kyzil Murad után tovább folyt az ázsiai utazás. Egy mély utban élelmi szereket szállitó kocsikkal találkozánk, s nagy munkába került, mig ezeket a szük útban elkerülhettük. A hosszu Karaván épen egy domb előtt vesződött, hol az alig megrakott szekeret négy ökör megmozditani sem volt képés, hanem 20 ember segitette azokat egymás után felvontatni.

Elég alkalmam volt ez uton meggyőződést szerezni arról, milyen lehet Bolgárországban a téli hadjárat, s ha az orosz hadsereg meggondolatlanul előre találna nyomulni, nem tudom Sándor czár hadai nem jutnak-e Napoleon hadseregének sorsára, mert ide ugyan élelmi szert nem szállitanak Oroszországból. Arról is meg vagyok győződve, ha az idő járás hamarosan meg nem változik, az idei hadjárat befejezettnek tekinthető.

12 óra után egy magas mészhegyen sánczokat pillantottunk meg. Örömünk leirhatlan volt, mert Razgrad közelében valánk, s a mit láttunk, az a razgradi sánczoknak volt elővéde. Nem sokára beértünk a városba, s igy Bahalártól Razgrádig a 2 órai utat teljes 7 óra alatt tettük meg.

Ezer szerencse, hogy ideérve tisztességes lakásra találtunk hol mig ruháink megszáradtak, meleg ágyakba bujtunk, s most várjuk a holnapot, midőn megtudandjuk, vajjon jó szántunkból folytathatjuk-e az utat Sumlába, vagy foglyokként vagyunk ide internálva?

Lukáts Gyula.

Muszka állapotok Erdélyben.

A Szende Béla honvédelmi miniszter legfőbb zsandári intézkedései következtében a székelységre rótt katonai ostromállapot tart tovább, az erdélyi közönség rémitésére. Titkon végzik a kémek, ügyészek, zsandárok és börtönőrök munkájukat. Annyira megy az alkotmányos kormány szabadelvüsége, hogy a távsürgönyözés is meg van tiltva e dologban, a levelek felbontását pedig biztosnak tartják a székely földön. Egy tudósító irja nyiltan levelében, hogy próbált Kézdi-Vásárhelyről az üldözés centrumáról táviratozni, de azzal utasitották el, hogy ez ügyben, felsőbb rendeletre annak befejezéseig csupán hivatalos közegek táviratozhatnak illetékes helyre. Gyönyörüen vagyunk! Akár csak katonai uralom alatt nyegnénk. Még ott sem foglalták le felsőbb rendeletre a távirda sodronyokat, mert azok nem a kormány, hanem az ország tulajdonai, s nem spitzlik, hanem a lakosok használatára van rendelve, nem Tisza ur administratori zsebéből kerültek, hanem az adózók pénzéből állitották fel. Hallatlan, a mit e kormány megengedd magának. No de csak folytassa, majd megkeserüli még e munkát.

Ez ügyre vonatkozólag, a postai levélfeltörések miatt előre jelzett tartózkodással irják nekünk:

Sepsi-Szent-György, oct. 5.

A napi kérdéssé vált székely expeditio eredete, intézői, és annak célja itt Háromszéken époly ösmeretlen, mint a fővárosban, vagy az ország más távolabbi helyein, sőt azon körülmény, hogy a székelység felfegyverzését, a szállitmányok nagyságát, célját stb., előbb a londoni „Times,“ aztán a bécsi lapok s azután a magyar lapok kezdették tárgyalni, következtetni engedi, hogy az eredet külföldről származván, ott többet tudnak róla.

Mi, talán a közelség miatt, vagy talán, mert benne vagyunk mint fától az erdőt nem látjuk.

Tény az, hogy tiz-tizenöt nap óta titkon és nyilvánosan, komolyan előadva és tréfásan lehetett hallani, ha nehány ezer ember átmenne a havasokon Oláhországba, felszedné a vasuti sineket, elrombolná a hidakat, behajtana nehány ezer marhát mennyire meggyüjtené a muszka-oláh hadsereg baját s a közlekedésnek csak pár napi fennakasztása minő előny lenne a törökökre nézve. Ezen mintegy a levegőben levő hirt követték a fegyverszállitásokat tárgyazó találgatások, a nélkül, hogy meglehetett volna tudni, honnan, kitől származnak.

Elég az, hogy szeptember 29-én éjjel megjelent Török csendőrezredes N.-Szebenből. Ezen körülmény gyanittatja, hogy a feladás nem innen történt, s a csendőrség is rendeleteit a miniszteriumtól kapta.

A csendőrség még azon éjjel letartóztatta:

Kézdi-Vásárhelyt Nagy Ezsaiás városi tanácsost s sörgyárost, Bükszádon a gróf Mikecs üveggyára vezetőjét Szőcs-et, Mihály Albert mártonfalvi lakost, Forró Albertet és Horváth Ignácz volt honvéd-huszár ezredest. Később befogták Csikból Balázsi Lajost kászonimperi birtokost és csikszeredai ügyvédet.

Beszélik, hogy egyik a compiratióban leginkább gyanuba vettsk közül, Nagy E. elfogatásakor épen házánál lett volna, de ügyesen kisiklott a nála levő nagy összeggel együtt és befogatva elmenekült.

Szőcs Nagy Ezsaiás, Mihály Albert nevére kisebb-nagyobb mennyiségü vasuti szállitmány volt czimezve, mely küldemények, mint gyári és gépfelszerelési czikkek jegyeztettek, de felbontás alkalmával fegyvernek találtuttak.

Ilyen fegyvereket nem láttam, de a kik látták, állitják, hogy Martiny-féle löszerek. Tehát hihető, hogy a bécsi arzenál szolgáltatta. Mondják azt is, hogy ezen vasuti szállitmányok között találtak Oláhországba szóló oly árukat is, melyek felbontatván a muszka-oláh hadseregnek szánt löszereket tartalmazták. — Természetesen, mind lelettek foglalva. Ez utóbbiakat azonban majd titokban, valószinüleg a kormány togja Oláhországba továbbitani.

Hitelt érdemlő előadás után irhatom, hogy az ily módon utnak inditott és állitólag a székelyföldre szánt fegyverespor sokkal nagyobb mennyiségü, mint első tekintetre hitte volna az ember. Brassó, Földvár s igy vissza menve csaknem minden vasuti állomáson lett 2—3 sőt 11 waggon hadi dugáru is lefoglalva. — Ép e nagy mennyiség gyanut kelt, vajjon sem inkább Romániába voltak-e továbbitás végett szánva.

Kitől eredet, s ide megérkezve, ki által, mikor és mimódon lett volna kiosztandó erről, annyira mesés a felfogás, hogy el nem mondom.

Elég az, hogy az állam könnyü módon; olcsóbban, mint eladva tett, kap vissza egy sereg huskát, töltényt és két láda török sipkát.

De nem csak puska, hanem pénz is állt rendelkezés alatt. Mit onnan következtetni, hogy oly emberek kezében lehetett 1000 frtos bankjegyet látni, kik rendes körülmények közt nem igen jöttek volna e kellemes helyzetbe. Hanem ez is csak kósza hir, más különben Szende mellé, a ki csak a fegyvereket kobózta el, eljött volna a pénzt behajtani Széll.

Hogy, ennek a hirlapok által felfujt és a bizonytalanság miatt találgatások által még növelt „székely invasió“ sokaknak kedvencz eszméje, és ha egy felszerelt hadsereg tenni, strategiailag roppant fontos lenne, azt mi közönséges emberek is beláthatjuk, de téved mindenki, ha elhiszi, miként ezen merénylet a székely nemzet kebeléből is támadott. — Valószinüleg felültette és megijesztette a kormányt azon tájékozatlanság, mely szerint igy okoskodott: a

székely, mint 1848-ig fegyvert viselő határőrség mind katona, harczképes, haragszik oláh és muszkára, segiteni akarna török testvérein, egy nap alatt fegyvert ragad hirünk nélkül, megtámadja a muszkát s ép ugy akaratunk ellen veri meg, a mint akaratunk ellen megverte azt a török. Ezen bal hiedelem és viszonyaink nem ismerése, székely katonaságtól való félelem elrémittette ok nélkül az egész kormányapparatust.

A kormány, ugy látjuk, valami okból nagyot akar csinálni a históriából. Talán tölfelé nagyon is kedvessé akarja magát tenni. Azért nem is gondolja meg jog szerint cselekszik-e, nem ártatlanokat lakoltat-e, a székelység nyakára küldte a tiszti és királyi ügyészeket zsandárokkal és katonákkal. Kézdi-Vásárhelyen még a honvédségben sem akartak megbizni, azért oda egy gyalog és egy huszárszázadot rendeltek. Csikszeredára szinten huszárságot, Sepsi-Szent-Györgyre félszázad gyalogságot.

Itt Sepsi-Szent-Györgyön még eddig nem történt elfogatás, még compromittáltak nevét sem terjesztgetik, ha csak ilyen compromittáltat nem csipnek bennem e levelem miatt, a melyet hogy felbontanak bizonyos vagyok benne. Hiába, alkotmányos időket élünk!

*

Ugyancsak ez ügyben táviratozzák a „Magyar Polgár"-nak október 4-éről Brassóból:

„A székely legióra vonatkozó ellentétes hirekkel szemben a tényállás következő hiteles adatokban vonható össze:

A fegyverek, hadiszerek és egyéb fölszerelések már augusztus hó óta szállittatnak a székelyföldre. A szállitmány utolsó része foglaltatott le Brassóban és Földváron, hol 48 ládát fedeztek fel. melyekben 600 fegyver, 37,000 töltény, továbbá táskák, fezek találtattak. Homoródon 4—500 fegyver és 150 lovassági kard és szijjak konfiskáltattak.

Az összes hadiszereket átadták a katonai hatóságnak.

A további vizsgálatot Sebestyén Mihály főügyész kézdi-vásárhelyi, székely-udvarhelyi, csikszeredai, brassói és erzsébetvárosi törvényszékeknek adta át.

Eddigelé összesen kilenczen fogattak el. Székely Udvarhelytt Lánszky Sándor oláhfalusi vashámor igazgató, Gál Endre csikszeredai ügyvéd, Bozs György székelyudvarhelyi lakosi, Kézdi-Vásárhelyről Horváth Ignátz, Balázsi Lajos Csikból, Mihály Albert Mártonfalváról, Szőcs Mihály bikszádi üveggyár igazgató, nyujtódi Csüdör András és Nagy Ezekiel kézdivásárhelyi serfőző.

A foglyok teljesen humanus bánásmódban részesülnek. Elfogatásuk indoka az, hogy a fegyverszállitmányok nevökre voltak czimezve, részint pedig mint szállitók szerepeltek.

A hatóságok ismerik az intézőket és valószinüleg még több elfogatás is lesz.

A székely legió alakulhatása végképen meghiusittatott.

Minden egyéb hiraptalan. Ágyuk és százezerekre menő fegyverek szállitása, agyrémek.

A becsempészett, de még meg nem talált fegyverek száma 1500; több nem lehet.

A székelyföldön honvédségen kivül négy zászlóalj katona és kétszáz főre menő lovasság van.

A nyomozat erélyesen foly. A székelyföldön minden csendes.

*

A „Kelet" Kézdi-Vásárhelyről következő levelet kapott e tárgyban:

„Sok előitélet és balvélemény eloszlatása végett sietek a székelyföldi „titkos mozgalmakról" egy pár sort irni a „Kelet" olvasó közönségének megnyugtatására.

A száraz tény, a hogy hirből tudom, ez: egynehány buzgó hazafi elragadtatva a török nemzet iránti lelkesültsége által, pár százan titkos hegyi utakon át akartak menni az Oláh fejedelemségbe, hogy a vasuti hidak és vasutak rombolása által megnehezitsék a muszka seregnek a harctérre való gyors érkezését. Ezt mondja czélnak a fáma, mi köznyelven forog.

E czél kivitelére fegyverek és töltények lőnek rendelve Schwarcz gyárából Bécsből, azok utnak is indittattak, s egy része meg is érkezett Brassóig, s ott a török sipkás ládákkal együtt lefoglaltatott a homoródi állomáson. Azt hiszem, e lefoglalással teljesen el lett vágva az utja a hiresztelt expedicziónak, ment a legfanatikusabb török-barát sem érzett oly nagy bátorságot magában, hogy puszta kézzel átmenjen a Kárpátokon, s ott szerezzen magának fegyvert, mint Báthori Endre fejedelem egykori székelye. És mi lett, ez eszélytelenül nem tudom kik által meginditott tévlépésből. Kézdivásárhelyt mult hó 29-én meglepte egy zászlóalj gyalogság a közös hadseregből. Ma október 2-án gyorstorsponton küldetett ismét három század gyalogság és holnap october 3-án érkezik egy század lovasság.

Elég szomoru, az ártatlan szegény polgárságra nézve, midőn a közeledő tél idejére, 2, 4, 6 katonával van soknak egyetlen lakóháza megrakva, hogy gyermekeivel együtt künreked házából e miatt. Sokat tönprengettem, hogy miért mind ez? miért az ártatlan békés polgárnak e nyomorgatása? miért a különben is üres országos pénztárnak az efélékkel való tulságos terheltetése? Hiszen ha csakugyan ilynemü eszélytelen mozgalom volt készülőben, még azon esetben is, ha a fegyverek le nem lettek volna tartóztatva, az egész mozgalmat, teljes kifejtett állapotban is, egy pár honvéd század, tizedrész annyi kiadással, s az ártatlan nép nyomorgatása nélkül képes lett volna könnyen megállitani, s ha kell szét is ugrasztani, minek hát ennek 7 század katonaság mozgósitása és pedig oly gyorsan, hogy Brassóból szekereken kellett őket 8 mértföldre nagy költséggel kiszállitani?"

„Távsürgönyére egyebet nem válaszolhattam, minthogy e dolog felett csak hivatalos közegek táviratozhatnak „illetékes" helyre, felsőbb rendelet következtében.

Egy magyar vitéz levele a sophiai kórházból.

(Muszka foglyok Miklós főherczeg napi parancsáról.)

II.

Sophia, sept. 22.

Magyar honfitársaim előtt nem lesz érdektelen a muszka foglyokról irni, azokról, a kikről megemlékeztem, hogy gyöngén sebesülve az itteni kórházban feküsznek.

A sophiai kórház tul levén tömve, a kórház parancsnoksága azon gondolkozott, hogy a gyöngébben sebesült orosz foglyokat innen a konstantinápolyi kórházba küldi, miután a nehéz török sebesülteket nem küldheti tovább, még amazok az utat minden baj nélkül kibirják.

A kellő orosz vizsgálat után kijelölték tehát a már csaknem teljesen felüdülteket, hogy a napi parancs szerint konstantinápolynak inditsák. Alig hogy e foglyok értesültek az utnak inditásról, hirtelen azt hitték, hogy haza akarják őket Oroszországba küldeni, vagy ha azt nem, akkor agyonlőni. Semmikép sem akartak elmenni és nem is mentek.

És mit gondolnak, talán kényszerhez nyultak a törökök? Dehogy! Pedig az ágyakra kiáltó szükség volt. Oly nehezen sebesült török katonák számára, a kik 10—20 évig szolgáltak a hadseregben, öt — hat hadjáratban részt vettek és oroszlánok gyanánt harczoltak a csatatéren. Van-e parancsnokság, bármely civilisált hadseregnél, a mely ezt elnézi, s a kórházi tiszti osztályában továbbra is meghagyja az utat elbiró muszka sebesülteket?

Ezekkel a foglyokkal itt senki sem tudott beszélni. Én értek nyelvükön, megtanultam Lengyelországban oroszul igy képes vagyok ezekkel is, meg a bolgárokkal is beszélni. Hanem nagyon nehéz volt őket rábirni a közlékenységre. Félénkek és tartozkodók. Nem is csoda, a mint ez ki fog tünni, a velök folytatott beszélgetés leirásából.

„Mi — kezdte, nagy rábeszélés után kissé közlékenyebb hangon egy tizedes, — sok éhséget szenvedünk, mióta e háboruban részt veszünk. Mindenben szükséget szenvedtünk a muszka táborban. A hadjárat alatt alig nehányszor ettünk friss főtt étett. Plevna előtt Miklós főherczeg és főparancsnok a roham előtt szemlét tartott felettünk, igy szólott hozzánk.

„Nehány óra mulva Plevnán leszünk. Bátran harczoljatok, hogy a török meg ne fogjon senkit közületek, mert a kit megfog, összevagdal. Igy jártak mindazon testvéreitek, a kiket elfogtak. Összeaprították testöket és a kutyáknak hánytak darabjait. Álljatok boszut érettök. Ne sajnáljatok senkit azok közül, a ki utatokba jő. Öljétek le, akár gyermek, akár asszony, akár férfi legyen, mert az isten akaratja, hogy kiirtsuk az egész török nemzetét. Ha Plevnát bevettük az isten segitségével elkezdjük nagy münnek befejezését. Négy órát kaptok ott szabad rablásra. Rajtatok áll, hogy a szent kereszt győzedelmeskedjék a pogányságon, csak bátran előre!"

Igy szólott hozzánk a főparancsnoka. De bizony nem sikerült. A csapat, melylyel én rohantam tüzbe, csakhamar körül lett fogva, körülöttünk pedig táborunkból ezeren, meg ezeren feküdtek volna. Tábornokaink a nagy pusztuláson fejöket is elveszitették. Nem tudtak vezényelni. S mi összevissza harczoltunk, estünk, még csak visszavonulni sem volt időnk és alkalmunk. Eleinte meg voltunk ijedve a hogy fogolylyá lettünk. Eszünkbe jutott Nikolaj főherczeg szava. Vártuk halálunkat. De most, hogy látjuk, mikép nem bántanak, sőt ellátnak mindennel, örülünk, hogy fogolylyá lettünk. Plevnánál ugy sem várt volna ránk más, mint ujabb tüzben a leméltatlanitás. Már igy inkább akarunk török foglyok maradni, mint muszka alattvalók."

Ezen elbeszélés után, melyért szavammal jót állok, kérdezősködni kezdtem tőle a további viszonyokról. Nagyon szomoru képet irt le az ottani állapotokról. Zsoldot már ők sem igen kapnak. Volt idő a mikor két hó után kaptak „Löhnung" fejében 30 kopeket, pedig csupán egy hóra 1 rubel és 80 kopek járna nekik.

Fölvettem ez elbeszélésről egy jegyzőkönyvet, s egyikökkel, a ki tudott irni, aláirattam, a többi keresztvonással bizonyitott. A tizedest Szudnyikoff Mihálynak hijják, a kivel a szerkesztőség számára küldött e sorokat is aláirattam. a melyek az általa előadattakról szólanak. A többiek nevei Mamron Viktor, Bartulis Iván, Ferdman Moose.

Bizony ily dolgokat hallva a szegény oroszok szájából, nem csoda, ha elverik őket. Mert miféle hadsereg az, a hol a Nikolaj nagyherczeg által előadottakkal lehet a szerencsétleneket félrevezetni. Az ilyen hadseregben bizony nincs szellem, csak egy nyers massza az, arra jó, hogy mészárszékre hurczolják.

Juszuf Zia Csattáry
főhadnagy a török kozák-dragonyos ezredben.

Pesti lóverseny.

I.

(U—i.) A rákosmezei őszi versenyidény első szakát tegnap délután futatták le borongó ég alatt de szép enyhe időben. Páholyközönség nem nagy számmal jelentkezett: de a turf férfiai feles számmal voltak. Mindjárt az első futam előtt megérkezett a királyné is Wallersee bárónővel s nagy érdekeltséget tanusitott mindvégig a versenyek iránt, annyira, hogy a kétévesek versenye alkalmával a gr. Szapáry Antal kocsiján az indulóponthoz hajtatott, hogy az érdekes indulást közelebbről szemlélhesse. A notábilitások közül ott láttuk Wenckheim és Bedelkovics minisztereket, b. Simonyi és Tisza Lajos ezeket, b. Edelsheim-Gyulait, b. Nopcsát stb. A páholyokban: b. Edelsheim-Gyulainét, gr. Zichy Ferdinándnét, ifj. gr. Almásy Kálmánnét.

Az első futtatás a „két évesek versenye" volt 400 db tiz frankos arany dijjal, 948 méter távolságra, tizes mezőnynyel. Nyertes lett kilenc ellenféle ellen a báró Majthényi Izidor „Violante"-ja (Buccaneer-csikó,) másodiknak érkezett be az id. gr. Henckel Hugó „Phoebe"-je, a tét- és bánatösszegek felét nyerve. E futamnál a totalisateur osztaléka 5 forintra 65 forint volt.

A kétezer torintos St.-Leger-re (lovasegyleti dij) három éves lovak pályáztak szám szerint heten.

Vezetett gyönyörü iromban a gr. Festetich Pál „Erzsi"-je (mely a kassai, debreczeni és kolozsvári gyepeken az első dijakat nyerte,) utána Blaskovics Ernő ur „Kincsem" lova, a gr. Henckel Hugó „Prince Giles"-je. A „Kincsem" annyira biztos nyerőnek tartatott átalában, hogy még a totalisateur-ön sem raktak rá, — csupán a másodiknak beérkezőre. — Erzsi a pályának körülbelől háromnegyed részén mindig kalauzolt, egyszerre azonban „Kincsem" felnyomult mellé s hatalmas szökkenésekkel megelőzve átvette a kalauz-szerepet s több lóhosszal könnyen nyert; — második a gr. Henckel „Prince Giles I." sárga méne lett, a tétek és bánatok felét nyerve. A totalisateur-osztalék 5 forintra 31 frt volt.

Ezután a „Mezei gazdák versenye" következett. Tizenhárom bőgatyás szines mellényes legény állt ki a sikra s az első dijat (100 frt) a Sáska Sándor pejparipája, a második dijat (70 frt) a Herédy Istvánn szolnoki lakos lova, a harmadikat (25 frt) a Biró László atalai lakos „Beduin" nevü pejparipája nyerte.

A „Ritter-dij"-ra (265. cs. arany) csak két ló mérkőzött össze, jelesen a br. Bethmann Sándor 3 éves „Pfeil"-ja s az ifj. gr. Almásy Kálmán 5 éves „Boomerang"-ja. Vezető volt folyvást a „Pfeil" s helyzetét egész a pályafőig megtartván, hat ló hosszal győzött. Az osztalék a totalisateur 5-re 7 volt.

Az 1000 forintos „Nagy handicap"-ra hatos mezőny alakult s a vezetést a gr. Sztáray János „Zsibó"-ja vette át; utána a gr. Henckel Hugó „Basswelt"-je s a br. Bethman Sándor „Rococo"-ja iparkodtak igen szépen; hátrább a b. Majthényi Izidor „Nancy"-ja, a b. Orczy Elek „Czigánylegény"-e és az ifj. gr. Eszterházy Miklós „Rudi"-ja. A utolsó forduló előtt azonban a Zsibót a Basswelt, majd a Rococo nyomni kezdte s föl is vonultak a mezőny élére; az egyenes vonalon Rococo kivált a tömegből s könnyedén vágtatott be a pályafőhöz, több hosszal viván ki az elsőséget, második a gr. Henckel Hugó „Basswelt"-je lett, egy fejjel előzvén meg „Zsibó"-t s biztositván a tét és bánatösszegek egyharmadát. A totalisateur-osztalék 5 forintra 11 frt volt.

Ezzel az első napi futamok fél ötkor bevégződtek. A második versenynap keddre van kitüzve.

UJDONSÁGOK.

— A toscanai nagyherczeg ma reggel Gödöllőre utazott.

— A franczia kormányjelöltek közt van 11 herczeg, 21 marquis, 45 gróf, 13 vicomte, 52 báró, 12 lovag és 55 ecuyers. A püspökök már a negyedik körlevelet intézték plébánusaikhoz, meghagyván nekik a nyilvános isteni szolgálatok és imák intézését a kormánypárti jelöltek üdvéért, illetőleg szerencsés megválasztásukért. A baloldali senátorok manifestuma pontról-pontra megczáfolja Mac-Mahon manifestuma rágalmait, azután felhivja a polgárokat, hogy válaszszanak a clerikális befolyás alatt levő egyeduraság, vagy a népfenség jogán alapuló köztársasági kormányforma közt. Hogy mondják ki, vajjon meg akarják-e fosztatni magukat mindazon jogok és szabad intézményektől, melyeket 1782 óta annyi véres küzdelem és iszonyu forradalmak árán vivtak ki maguknak.

— Ma bucsu volt a Ferenczvárosban s a nép mulató helyéül ezt választotta ki. Tömérdek verkli és czigánybanda, meg mézes kalácsos magától értetődik. A bortól fölhevült mulatók nem viselték magukat a legcsendesebben, mert már d. u. 4 órakor verekedések voltak a kocsmákban, de a rendőrök teljesitették kötelességüket.

— A „Bácskai kör" létesitésének szempontjából e hó 7-én a Hlatky kávéházban megtartot előértekezleten a nagy számban egybegyült bácsmegyei ifjuság a kör alakitását Deák Andor joghallgató megnyitó beszéde után elvileg kimondotta és az ez érdemben szükséges teendők ideiglenes vezetésére illetőleg az alapszabályok elkészitésére egy 7 tagu bizottság választatott. Deák Andor elnöklete alatt e következő ifjak választattak meg a bizottság tagjaiul: Vujevich Simon Vaály Emil, Bieber Gyula, Cvetkovics Péter, Kis Gyula, és Lederer Pál. A kör czélja leend a társadalmi szellem fejlesztése, a közmüvelődés emelése, és a kölcsönös segélyzés. Az alakuló közgyülés az alapszabályok elkészitése után fog megtartatni.

— Herzi Henrik, helyesebben Armin, monostori lakos Szigetire változtatta meg vezetéknevét.

— Angol-Club. Club tiszteletbeli tagja, Vámbéry Ármin kir. egyetemi tanár úr a török sebesültek segélyezésére október 10-én (szerdán) este 7½ órakor, a Hungaria szálloda disztermében „a török nemzet müvelődési képességéről" felolvasást fog tartani. A czél támogatása érdekében kivánatos lévén, miszerint a közönség mentül nagyobb számban látogathassa a felolvasást — az magyar nyelven fog tartatni. Egy-egy beléptijegy ára 1 frt. Jegyek kaphatók Calderoni és társa (váczi utcza) továbbá Kunz & Mössmer (kigyó-tér és koronaherczeg-utcza szögletén) uraknál, hol felülfizetések is köszönettel fogadtatnak, és hirlapilag nyugtáztatnak.

— Egerből irják lapunknak tegnapról: Kegyeletes ünnepet ültünk. A haza vértanuiért imádkozánk. A monorita szerzet templomában régi honvéd tisztekből csendes magányba élő volt bajtársak végezték az isteni tiszteletett, hol a megye és a város tisztikara a jogakademia ifjussg a régi 1848/9-iki honvédekhez csatlakozva egy nagy gyász-zászló elővitele mellett vonultak. — Az egri nők közül is többen jelentek meg, köztük egyik vértanu: Knezits tábornok leánya Olga egész gyászban — csak az egri cath. clérust egy Magyar (ez a neve) pap képviselte. A többiek talán otthon imádkoztak?

— Lelencz. Tegnap este 6—7 óra közt a józsefvárosi kis-templom utczában, a 4-ik számu ház kapujában egy vörös csikos vászonba pólyált 5—6 hetes kis leányt találtak. A gyermekkórházba vitték.

— Harpia. Skarpa Márton 33 éves tót napszámos, ki az Erzsébettér, 2-ik szám alatti ház pinczehelyiségében lakott, e hó 5-én este összeveszett a sógornőjével, Kusztra Annával s a dühös tót asszony szegény Skarpának oly erővel vágott a fejéhez egy palaczkot, hogy betört fejjel kellett kórházba szállitani. Életben maradásához semmi remény sincs. A többi laktárs — mind jámbor tótok — a törvénytől való félelmükben az esetet elakarták titkolni, de a rendőrség nyomára jött s Kusztra Annát befogta.

— Elaludt örökre. Gruber Ferencz körmöczi születésü 45 éves nötlen napszámos tegnap délelőtt 10 órakor a kőbányai-jászberényi — uton levő Vladisch-féle ház istállóban, hol hálni szokott, halva találtatott. Kórházba szállitották.

A hivatalos lapból. A m. kir. igazságügyminister Pfisterer Lajos kaposvári kir. törvényszéki aljegyzőt ugyanoda jegyzővé. a nagy-szebeni m. kir. pénzügyigazgatóság Csiszár István IV. oszt. adótisztet III. oszt. adóellenőrré, a soproni m. kir. pénzügyigazgatóság Nagy Elek volt szentgotthárdi VII-ed oszt. ideiglenes adótisztet VI-od oszt. ideiglenes minőségü adótisztté (a muraszombati adóhivatalhoz) nevezte ki.

Az ügyvédi kamarákból. A budapesti ügyvédi kamara részéről közhirré tétetik, miszerint ifj Ács Károly Fenyesi Károly. Hanni Elek és Hevesi Lajos ügyvédek a kamara lajstromába folytatólag felvétettek; ellenben Melicskó Miklós budapesti ügyvéd és kamarai tag, kir. aljárásbiróvá történt kineveztetése, — Perczel Aurel budapesti ügyvéd és kamarai tag pedig elhalálozása folytán, ugyanazon lajstromból kitöröltettek, utóbbnevezettnek irodája részére Tóth Gyula budapesti ügyvéd és kamarai tag neveztetvén ki gondnokul. Továbbá közhirré tétetik; miszerint Kurucz György bpesti ügyvéd és kamarai tag — elmebetegség folytán — az ügyvédség gyakorlatától felfüggesztetett; irodája részére pedig dr. Brunkala László budapesti ügyvéd és kamarai tag rendeltetett ki gondnokul.

Szinház, müvészet.

— Az aradi szinház megnyitó diszelőadása október 4-én ment végbe. Válogatott közönséggel szépen megtelt ez alkalomból a ház. És bár az első előadás csak arra szolgált, hogy a szerződtetett társulat különböző oldalról be legyen mutatva, mint az „Alföld" irja, már az estén meg lehetett győződni, hogy élvezhető jó társaság foglalta el Thalia a csarnokát. Az előadás kezdetén a zenekar Weber Oberon-jának nyitányát játszotta szabatosan. A függöny felhuzása után huszonegy főbb szereplőnek csoportozata tünt a közönség szemébe, mindegyik tag illető jelmezben. E csoportozatot Mátray rendezte. Az előadás első számát Csiky Gergely prologja képezte „Thalia megváltása" czimmel. A szereplők közül Latabárné és Abonyi tünt ki. Ezután Bauer Henrik tanár török indulója következett, törökös hangszereléssel, de az idézett lap referense szerint indulónak kissé erőtlen stylben. Majd a ballett személyzet mutatta be magát (Fehérváry Thekla és a kis gnóm Jeszenszky a budapesti népszinháztól) s végül az előadást a „Szép Galathea" operette fejezte be, melynek czimszerepét Bettelheim Janka énekelte. A tenorista Német János. — Az előadás mindenképen sikerült s kielégitette a feszült érdeklődést és a nagy várakozást.

Fővárosi ügyek.

— A követetvám csonkitások megakadályozása végett a főv. tanács elhatározta, hogy ezentul a sorompóknál csak azok nem fizetnek vámot, a kik igazolványnyal fognak birni arra nézve, hogy a fővárosba szállitandó termény határán belől termesztették.

— Oklevelek bemutatása. A főváros tiszti főorvosi hivatalban f. é. aug. 1-től szeptember 7-ig Dr. Petz Lajos és Dr. Lemberger Sándor orvosok, továbbá Pruckner Anna, Pátyi Franciska, Gosznitz Ágnes, Giczy Erzsébeth és Rácz Ilona bábák mutatták be okleveleiket.

— A ferenczvárosi kerület polg. fiuiskola szegény tanulói közt kiosztandó tankönyvek beszerzésére a tanács 30 frtot szavazott meg.

TÁVIRATOK.

KONSTANTINÁPOLY, október 7. Mukhtár pasának egy tegnap érkezett távirata szerint az oroszok az utolsó ütközetek alkalmából 10.000, — a törökök 2000 embert vesztettek halottakban és sebesültekben.

Gorni-Sztuden, okt. 6. (Hivatalos.) Nikolaj nagyherczeg tegnap Plevna környékéről ide érkezett, mindenütt csend uralkodik hideg esős idő jár.

Konstantinápoly, okt. 6. A „Havas" jelenti: Mehemed Ali pasa a Montenegró ellen müködő hadtest parancsnokságát fogja átvenni; az utolsó tartalék behivatott.

Róma, okt. 7. Az „Italie" a szállongó hirekkel szemben, mintha Olaszország semilyen szövetséget sem kötött volna, föl van hatalmazva kijelenteni, hogy Olaszországnak a külhatalmakhoz való viszonyai, miként eddig, a legjobbak. — A pápa állapota kielégitő. — A „Courier Italie" azt mondja, hogy Mehemed Ali pasának visszahivását azon véleménye okozta, hogy az idei hadjáratot be fejezni, s az orosz hadsereget a Duna mellett az éghajlat befolyása által meggyöngittetni kelle. A porta azonban más nézetben van s az orosz hadseregnek nem akar a szervezkedésre időt engedni; a porta ezenfölül azon beavatkozásra nézve, melyet Németország tervez, ennek nem akar időt engedni a diplomatiai közbelépésre, mielőtt Törökország oly uj eredményekhez nem jut, melyek katonai és diplomatiai állását biztositják. Ennélfogva Szulejman pasa utasitva lett a támadást azonnal erélyesen megkezdeni.

Belgrád, okt. 7. A hivatalos lap jelenti: Persiani, az ujonkinevezett orosz ügynök átnyujtotta megbizólevelét s megujitotta a czár Szerbia iránti jóakaratának kifejezését; a szerb fejedelem pedig azon óhajtást nyilvánitotta, hogy az Orosz- és Szerbország közt fönnálló barátságos viszony fönntartassék. — Egy pénzügyminiszteri rendelet a nyugdijas tiszteket és az állandó hadseregbeli ujonczokat fölmenti a személyi adótól.

Páris, okt. 7. Gambetta politikai hitvallása igy végződik! Francziaország el fogja itélni a diktátori politikát, s a végrehajtó hatalom népszavazati jelöltekhez fordult elnökének csak azon alternativát engedheti: meghajolni vagy leköszönni.

Bécs, A „B Corr." távirata. A magyar ministerek ma is értekeztek osztrák kollegáikkal és megállapitották a Németországnak a vámtarifában teendő végső concessiókat; ezek alapján folytattatik holnap a vámértekezlet tárgyalása. A magyar ministerek a mai gyorsvonattal haza utaztak.

Bécs, okt. 7. (A B. Corr." távirata.) A magyar aranyjáradékra Bécsben is fog nagy összeg aláiratni, mint a Credit-Anstaltnál történt előjegyzések mutatják.

Bécs, okt. 7. (A „P. Corr. távirata.) A Neue Freie Presse" azon mai hir ellenében, hogy Magyarországban Rudolf koronaherczeget királylyá akarják koronázni, a leghitelesebb informatió alapján biztosithatjuk, hogy ilyesmi magyar mérvadó embernek eddig eszébe se jutott. Az itteni politikai körök most hallották ez eszmét először. Az egész csak mese, mely mint nekünk Bécsből sürgönyzik, magas bécsi körök ujabb koholmánya, melynek czélzata és oka megfoghatatlan.

Páris, okt. 7, A „Havas" jelenti: Gambettát ismét perbe fogják manifestuma miatt. A manifestum terjesztése ellen nem történt intézkedés.

London, okt. 7. A „Reuter"-hivatal jelenti: Reuf pasa a következőket jelenti a Sipkaszorosból, f. hó 4-ikéről: Egy zászlóalj gyalogság és egy szakasz lovasság kémszemlét tartván a Haju-szoros felé, visszavertek egy orosz-bolgár sereget, — Szulejman pasa jelenti f. hó 4-ikéről: Turadere mellett, nem messze Karloviktól az orosz lovasság megtámadta a török előörsöket, de visszaveretett.

KÖZGAZDASÁG.

A „Franklin társulat magyar irodalmi intézet és könyvnyomda részvénytársaság ma tartotta rendes évi közgyülését, melyen Hunfalvy János elnök constatálván, hogy 34 részvényes jelent meg, kik 3330 db részvényt 329 szavazat képviseletében tétéményeztek le. Az üzleti jelentést felolvasták, melyből kiemeljük: A mult évi veszteség pótlása levonásával 39.341 forint 43 krajczár nyereményt mutat ki a lefolyt üzletév. A kiadói üzletben megjelent nagyobb irodalmi müvek még mindig nem kelnek el a jogos várakozásnak megfelelőleg, ennek okát a magasabb és vagyonosabb társadalmi osztály visszavonulásában látja az igazgatóság. Ez évi kiadványok 45.750 frt összértékben 524 métermázsa sulyban használhatatlanokká válva 524 frt 24 kr. szenypapir értékben számittatott fel. Ez évben kiadott könyvek előállitási ára 122.669 frt 65 krra rug. 37.525 frt 6 krral kevesebb, mint az előző évben, ellenben az elárusitás 177.899 frtot — tehát 9.642 frttal többet a mult évinél jövedelmezett. A könyvnyomda forgalma 268.419 forint 39 krajczárra megy, 2225 forintnál többre az előző évnél. — A hirlap kiadás jövedelme a mult évihez képest 13,360 frt javulást mutat a hirdetési üzlet 2007 forint többletével; a jelzálog adósság 11 hó alatt, ujabb hitel igénybevétele nélkül 66,657 frttal törlesztetett. A mult évi rendkivüli közgyülés által megválasztott igazgatóság tagjai közül Arany László kilépvén uj választásról intézkedni és a szelvény beváltását 8 frttal eszközölni inditványozza az igazgatóság. A felügyelő tanács a számvizsgálatról jelentést téve, az osztalék kifizetést ajánlva kéri az igazgatóság és felügyelő tanács felmentését. Ballagi Mór sajnálatát fejezvén ki a közgyülés nevében Arany Lászlónak az igazgatóságból kilépése felett, a közgyülés a jelentést tudomásul véve egyhangulag megadta a felmentvényt. A tárgysorozat 3-ik pontját az igazgatóság inditványa képezi a részvénytőke leirását érdeklőleg; minden 200 forintról szóló részvényről 50 frtot oly módon leirni, hogy ezáltal 200,000 frttal csökkenvén a részvénytőke; ezen összeg a társulat ingó és ingatlan vagyonának érték leirására forditandó. Az igazgatóság inditványát azzal indokolja, hogy a társulat alapitásánál 1873. tavaszán oly értékbecslés foganatosittatott, mely ugyan akkor igazolt lehetett, de a mai viszonyok között tarthatlanná vált. Még azon indokból is szükséges az értékleirás, mivel különben még számos évre a nyeremény nagy része forditatnék leirásra, és ez még kevésbé szolgál a részvényesek érdekeinek, mint az inditványozott módoni leirás.

A leirást következő tételek képeznek: 39000 frt az épületértékből, 10,000 frt a nyomdahelyiségek értékéből, 7850 frt 58 krnyi alapitási költség teljesen törlendő, 9000 frt a gépek értékéből, 2900 frt a faberendezés, 19000 frt a betükészlet, 3000 frt a fametszetek, 8500 frt a hirlapkiadás, 38400 frt a kiadói tulajdon és több nyomatlemez és végre 61849 frt 42 kr. a könyvkészlet értékéből.

A közgyülés az igazgatóság inditványát egyhangulag elfogadta és a választáshoz fogott. Az igazgatóságra Gyulai Pált és az irodalmi tanácsba Heinrich Gyulát és Arany Lászlót a felügyelő tanácsba Fuchs Gusztáv, Halász Imre és Trebitsa Ignácz megválasztatott.

Arad, okt. 6. (Szesz-üzlet.) Az üzlet szilárd. Készáru nagyban 32 frt 25—32 50 kr. hordó nélkül. Részletben 34 frt 50—34 frt 75 kr. hordóstól 32 frt 78—33 frt hordó nélkül, pr. 100 liter%.

Napirend oct. 8-án.

Naptár Hétfő. Kath.: Brigitta. — Prot.: Pelag a — Görög-orosz: 26. János. — Izr.: 1 Mark R. Napkél 6 óra 9 p. Nyugszik 5 óra 24 p.
Képviselőház ülése d. e. 11 óra.
Muzeumban a természetiek tára nyitva d. e. 9 órától d. u. 1 óráig.
Gazdasági és orsz. tanszermuzeum a köztelken d. e. 10—12 és d. u. 2—4 órák közt nyitva.
Föld és kerek. miniszter fogad d. e. 9 órakor.
M. tud. akadémia III. oszt. ülése d. u. 5 órakor.
Fővárosi szervező bizottság ülése d. u. 5 órakor.
Fővárosi közig. bizottság ülése d. e. 9 órakor.
Főv. pénzügyi és gazd. bizottság ülése d. e. 10 órakor.
Angol telivér-lovak árverése déli 1 órakor a nemzeti lovardában.
Pesti galamb-lövész-klub őszi lóversenye d. u. 4 órakor pesti lóverseny-téren.
Mérnök- és épit.-egylet köz- és müépitészeti szakosztálya ülése d. u. 6 és fél órakor.
Máramarosi ifjuság ismerkedési estélyre a „Hungária"-ban esti 7 órakor.
Magyar daltársulat előadást tart a „Komlókertben" este 8 órától.
A tiroli daltársulat hangversenyt ad a „vigadó kerti" helyiségében este 8 órától.

Kivonat a hivatalos lap október 7. számából.

Árverések a vidéken. Csillag István 1088 frt, oct. 27 Csornán Golovics György 2350 frt, oct. 22. Kecskemét Milos Blagne 1358 frt, nov. 5 Arad. — Kodriann Nikolae 1570 frt, oct. 25 Sikló. — Eisenhof fer Borbála 1571 frt, oct. 22. Ocsán. — Riedl Ignácz 125000 frt, oct. 27 Debreczen — Markán Angela 2660 frt, oct. 22 Goricsán. — Gróf Wartensleben Károly 13037 frt, és 12800 frt, nov. 30 Gomba. — Ordódy Antal 6773 frt, nov. 13 decz. Oláh János 1487 frt, oct. 24 Kisköre. Dobrovolni István 1808 frt, oct. 22 Ipolyszakállos. Kamcsay Fülöp 1283 frt. oct. 27. Csáktornya. — Lipp Jáons 1500 frt. okt. 12. — Jakab Pál 1092 frt. — Blazs János 1954 frt. okt. 29. Szirbova község 7357 frt. okt. 12. Szirbován. — Sárkány János 4327 frt. nov. 22. Nyék. — Antal Pál 5934 frt. nov. 19. Szabadka. — Gairing János 4044 frt. okt. 30. Liebling. — Nagy András 1500 frt. oct. 19 Debreczen. — Berta László 4471 frt. oct. 20, K. Szt. Márton.

Csődhirdetmény Hartmann testvérek miskolczi bej. kereskedő ellen bej. 26. 27. 28. ideigl. tömeggondnok Schliek Gyula.

Budapesti szinlapok.

Hétfő, október 8-án.

NEMZETI SZINHÁZ
SULEJKA.
Drámai költemény 5 felv.
Személyek:

II. Amenofis	Szigeti Imre	Sulejka	K. Jászay M.
Poetifár	Kőrösmezei	Tahot	Lendvayné
Aznath	Helvey L.	József	Nagy Imre
Nehers	Ujházi		
Abuna	Pintér		
Amenj	Bercsényi		
Menes	Komáromy		

NÉP-SZINHÁZ.
Vidmár Erzsi k. a. bucsu felléptetül
A kis menyecske.
Operette 3 felvonásban.
Kezdete 7 órakor.

Csávolszky Lajos
felelős szerkesztő s kiadótulajdonos

Nyilt-tér.

Pályázat.

Nádudvaron (Hajdumegye) a közös községi négy osztályu elemi fiiskola tanitói állomására pályázat hirdettetik, javadalom: évenként 500 frt készpénz s természetbeni lakás, vagy e helyett 100 frt lakpénz fizetés, a megválasztando tanitó a törvények értelmében holtig megtartja állomását. A pályázni kivánó felszerelt kérvényét folyó okt. hó 21-ig az iskolaszéki elnök Dregán Gergely urhoz adja be.

Ma hétfő este
a fővárosi vigadó
kert-teremében
RAINER A. tiroli (Zillenthali), dal-társulat
hangversenyt rendez.
Kezdete 8 órakor. *Belépti-dij 50 kr.*

Megjelent és az „Egyetértés" kiadóhitálában (himző utcza 1. sz.) kapható
„UTOLSÓ BEBEK"
történeti regény 3 kötetben, irta
Pétery Károly
Ára a 3 kötetnek 3 forint.

Budapest, nyomatott Schlesinger és Wohlauer könyvnyomdájában. Rostélyutcza, (Károlykaszárnya) 8 sz.